

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii«
în
Blaş.

Anul VIII.

Blaş 10 Septembre 1898.

Numérul 36.

Desarmare generală.

(I. S.) Marele ţar al tuturor Ruşilor, tinérul Nicolae II, a făcut un paş, care pare că va, să dovedéscă lumii, că el e mai capabil de cât împératul Wilhelm II în arta de a produce senzaţie. Ţarul a păşit înaintea lumii cu proiectul desarmării generale a statelor, şi pentru ca acest proiect să se realizeze, Muraviev ministrul afaecerilor esterne al Rusiei invită statele, să-şi trimită pe reprezentanţii săi la o conferinţă.

A produs cu drept cuvint surprindere mare aceea, că proiectul acestă vine de la acel domnitoriú, care în împărăţia sa deprinde putere absolută, şi pe carele de aceea lumea îl priveşte de asupritoriul popórelor şi de inamicul păcii.

Ar puté, să se presupună, că ţarul paşul acesta nu l-a făcut chiar numai din iniţiativă proprie, ci că acestuí paş, i-a premers o înţelegere cu alţi domnitori. Inse despre acestă până acuma încă nu se scie nimica.

Cine ar puté, să spună, ce a îndemnat pe domnitoriul cel mai puternic la aceea, ca el să facă iniţiativa spre a realiza un plan, de care doritoriú de pace din tóte statele s'au ocupat până acuma de atâta vreme în zădar?

Póte că războiul dintre Spania şi dintre Statele unite ale Americii de Nord i-a dat impulsul, să păşéscă în-

aintea lumii cu proiectul său. Póte că s'a îngrozit de cruđimea, cu care decurg răsbóiele în zilele nóstre, când s'au inventat şi se tot inventéază mijlóce noué, cu cari ómenii în răsboiú să se ucidă unul pe altul. Póte că l-a cuprins milă, când a vėđut pagubele acelea colosale în ómeni şi în averi, cari le-au avut în urma acestuí răsboiú nu numai cei învinşi, ci şi biruatorii. Dacă e așa, atuncia paşul, care l-a făcut ţarul Nicolae II, e dovada cea mai frumoasă despre inima lui cea bună şi nobilă.

Mulţi primesc înse cu îndoélă şi bănuélă proiectul ţarului. Nu-l priveşte de sincer, ci zic, că ţarul scie fórté bine, că proiectul acesta îndrumându-se la o conferinţă nu va puté, să se realizeze. Ei zic, că ţarul se pregătesce prin proiectul acesta la timpul, când va isbucni un mare răsboiú, care ameninţă neîncetat, şi în urma acestuí răsboiú Rusia rázimându-se pe forţele sale armate va lua pe sama sa partea leului; că ţarul voesce, ca atuncia să-şi spele mâinile şi să zică: „Nu sint de vină. Eú am voit pacea, înse alţii nu o au voit.“

Şi putinţa de a zice ast fel ţarul o va avé a bună samă. E adecă aprópe sigur, că proiectata conferinţa va rămâne făr de rezultat. Proiectul va avé a bună samă contrari de aceia, cari doresc rėsbunare pentru lovituri primite mai înainte. El a bună samă va avé şi contrari de aceia, cărora pacea nu

le-ar fi pe plac, de óre ce ei íşi au planurile secrete, planuri, a căror realizare pot, să o spereze numai de la răsboie, fiind că numai pe timp de răsboiú pot, să pescuésca în turbure. Érá alţii vor fi inimicii păcii din principú ţinénd cu Kant, că probele, luptele şi suferinţele răsboielor sint de lipsă, pentru ca popórele să nu se cufunde în materialism şi în perire.

Noi din punct de vedere creştinesc trebuie să salutăm cu bucurie iniţiativa ţarului Nicolae II. Ne e tare credinţa, că iniţiativa acestă de astă dată va rămâne zădarnică. Dară într'insa vedem o dovadă, că Rusia inclină spre aspiraţiile acelea ale Occidentului, a căror reprezentant a fost şi este Pontificele Roman. Ţar al Rusiei până acuma încă nu a făcut un paş mai uriaş de apropiare cătră Pontificele Roman ca ţarul Nicolae II.

Am vėđut, cum cu proiectul păcii generale a premers ţarului Pontificele Leo XIII. E semnificativ, că al doilea paş spre realizarea păcii generale l-a făcut domnitoriul acela, care reprezintă biserica rėsăritenă neunită.

Sfaturile provedinţei dumnezeesce sint necuprinse. Dea Dumnezeú, ca nu acesta să fie paşul cel mai de pe urmă spre apropiare, ci apropiarea acestă să se urmeze paş după paş.

Feuilleton.

Stări sociale în România.

1. Originea şi istoria Românilor.

Cu tóte că nu au lipsit istoricii şi filologii, cari au tras la îndoélă aparţinerea Românilor la familia popórelor romanice şi au susţinut afirmaţia, că Români ar fi un conglomerat de popor cu un colorit prevalent slav, totuşi — mulţămită scrutarilor obositoare ale savanţilor indigeni şi străini — acum nu póte subversa mai mult nici un dubiú, că noi în acest popor interesant avem înaintea noastră pe urmaşii acelor Romani, pe cari Traian după subjugarea Daciei la 106 d. Chr. i-a aşedat pe malul stíng al Dnării. Căci abstragénd de la aceea, că poporul român în decursul secolilor s'a considerat pe sine în tot de una ca o odraslă a naţiunii romane şi din partea străinilor în tot de una a fost ca atare considerat, — un moment, care la deciderea chestiunii despre originea unui popor nici de cât nu póte fi scăpat din vedere, — abstragénd de la acestă convicţie generală a poporului, sciinţa modernă a

recunoscut în poporul român semne infalibile de ale originii latine şi a dovedit, că acela încă înainte de năvălirea Bulgarilor şi Slavilor în ţerile dunărene a format o naţiune proprie şi a rămas până azi. Nu se póte înse nega, că, după ce aceste popóre au ocupat teritoriul Românilor de azi, aceştia s'au amestecat într'un anumit grad cu elemente străine lor şi au fost supuse tuturor influinţelor şi schimbărilor, cărora acele naţiuni erau espuse. Cu câtă uşurinţă s'a întâmplat acestă schimbare, o dovedesc în de ajuns limba română. Jumătate din tezaurul lexical al aceleia se póte reduce la originea slavică, pe când elementele turcesce, neo-grecesce, albaneze, unguresce sint reprezentate într'un număr nu tocmai neînsemnat.

Causa acestei apariţii credem a o afla în aceea, că naţiunea română întru adevér nici când n'a rămas credincioasă originii sale latine. Acestă infidelitate faţă cu cel mai scump tezaur, care l-a moştenit de la strămoşi, în tot de una l-a causat nenorocire, şi chiar şi în zilele nóstre o apasă greú urmările rele ale despărţirii de mama comună a popórelor romanice. Dacă poporul român în chestii de credinţă ar fi ţinut fidel la Roma, căreia îi mulţămesc originea sa şi

de la care a primit solia mântuirii,¹⁾ el ar fi avut şi parte bogată în tóte binecuvintările acelea, cari isvorésc din biserica catolică ca dintr'un isvor nesecat; ar fi avut mai multă putere de acţiune pentru a presta resistentă victoriosă duşmanilor pânditori, şi ar fi avut un rol cu mult mai însemnat în istoria popórelor europene.

Durere, deja în tinereţele cele mai fragede s'a întors cătră împărăţia bizantină, s'a amestecat apoi în schisma orientală şi ast fel a ajuns în cătuşile unei civilizaţiuni, care înveninată în lăuntru s'au fost aprópe de apunere. Aici şi-a aflat întregul său punct de gravitaţiune şi natural — ruinân-

¹⁾ Că baza creştinismului la Români a fost pusă de biserica latină-romană, o dovedesc expresiunile românesce pentru cele mai esenţiale lucruri ale religiei creştine, cari sint luate din limba latină, bună órá cruce, Dumnezeú (Dominus Deus), comunicare, Duminecă, Treime, păgău (paganus), sânt etc. — Mai de parte lăţirea creştinismului tare înaintată de pe la 100 d. Chr. ne permite a presupune aprópe ca sigur, că între coloniştii aduşi de Traian au fost şi creştini. Aceşti coloniştii erau mare parte din Asia mică, unul dintre terenele principale ale bisericii celei dintăi. V. mai de parte Schmidt, Res gestae romano-catholici episcopatus per Moldaviam (Budapestini 1887) p. 11. — Nilles, Symbolae II, 676. — Erbiceanu, Istoria Mitrop. Moldovei p. XX.

Congrua și neuniții. — În privința completării venitelor preoțeseli se zice, că consistoriul mitropolitan al Românilor neuniți a decis, că cestiunea să se desbată în sinódele eparhiale. De la conclusele, ce se vor lua în acestea, va afirma, dacă cestiunea va deveni ori nu obiect de desbatere și în congresul național bisericesc. La ședințele consistoriului mitropolitan de sub conducerea mitropolitului Miron Romanul au participat episcopii Ioan Mețan din Arad și Nicolae Popea din Caransebeș, archimandriți Dr Il. Pușcariu, Fil. Musta (Cransebeș), Ios. Goldiș (Oradea mare), protosincelul Ang. Hamsea (Arad), protopresbiterii Mihail Popovici (Orșova), Dr George Popovici (Lugos), Z. Boiu, I. Papiu, M. Voilean, apoi membrii mireni Alexandru Mocsonyi, Nicolau Zigre, I. Lengher, Leontin Simonescu secretar și fiscalul Dr Nic. Olariu.

Idea congreselor bisericesci libere noi față cu pretensiunile de a se introduce și în biserica noastră un fel de constituție parlamentară după calapodul celei a Luteranilor deja de multe ori o am propus ca singură conducătoare la scop.

Pentru ca să se vadă, cât de conducătoare la scop sînt congresele acestea bisericesci libere, înșirăm aci câte va din propunerile acelea, cari au ajuns de unăzi la desbatere în adunarea generală anuală a 45-a a catolicilor Germaniei ținută în Krefeld.

Misiuni.

1. Adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei recomandă *reuniunile academice ale s. Bonifațiu* bunăvoinței tuturor catolicilor germani și invită pe studenții catolici, să potenteze participarea sa într'însele.

Motive: Au trecut 30 de ani, de când în Münster s'a înființat cea dintâi reuniune academică a s. Bonifațiu. Ea a înflorit, a crescut și s'a dezvoltat spre o însoțire, care acumă numără 35 de reuniuni în diferitele cetăți universitare ale Germaniei, Luxemburgului și Austriei. Pe lângă ajutorarea catolicilor din diaspora însoțirea și-a pus de problemă promovarea simțului pentru

păzirea și propagarea credinței între studenții catolici. Numărul membrilor la 5000. Elemosine anuale pentru diaspora ca la 20,000 marce.

6. Adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei recomandă tuturor catolicilor ulterioara ajutorare energică a *reuniunii s. Bonifațiu* prin rugăciune și elemosină.

Motive: 1. Perderile cele mari, cari biserica catolică le-a suferit în urma insuficienței stațiunilor catolice de parochi și de învățători, pe cum și perderile încă și mai mari, cari sînt de temut în urma imigrării tot mai mari a catolicilor în ținuturi protestante. 2. Insuficiența mijloacelor reuniunii germane de misiuni față cu lipsa, ce crește în chip uriaș.

Reuniunea s. Bonifațiu, întemeiată în adunarea catolicilor ținută în Regensburg în anul 1849, are problema, ca acelor catolici, cari trăesc fără de preoți și fără de școli în ținuturi protestante din Germania, Austria, Elveția și Danemarca, să le sară întru ajutoriu, ca ei să pótă avé preot și învățătoriu, biserică, casă parochială și școlă. Prin o activitate neobosită de aproape 50 de ani reuniunea a sevărsit deja mari lucruri, a scutit de necredință și de eresă multe miș de prunci și sute de miș de catolici.

Cu deosebire se recomandă participarea zelosă și efectivă la colectele acelea, cari se fac în fiesce care an în toate bisericile parohiale catolice, pe cum și la însoțirile, ce se fac spre a ajuta diaspora catolică și dăruirea de capitale pe lângă rezervarea unei rente pe viață sa în lăsăminte testamentare.

Caritatea creștină.

2. Adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei se recercă, să primescă următoarea rezoluție: În continuitate cu întemeierea aceea de institute catolice de vindecare a bețivilor și de reuniuni catolice de temperanță, carea o recomandase adunarea generală a 43-a ca o lucrare caritativă foarte necesară, folositoare și oportună, adunarea generală a 45-a salută constituirea comitetului pentru un institut de vindecare lângă Werden pe sama alcoholicilor de confesiune catolică.

Motive: Fiind că are, să se privească de dovedit, că abuzul de alcool cu alaiul său de rele sociale, morale și fizice nu a scăzut,

mai de parte că beția are, să se privească de bôlă și patimă, care se combate deja în institute evangelice de vindecare în Germania și în străinătate,

mai de parte că recercările pentru adăpostirea de pațienți de felul acesta se înmulțesc tot mai tare,

în sfârșit că punerea sub curatelă a bețivilor prin codul civil va intra în curând în vigóre, și prin urmare îngrijirea de ei se face încă și mai urgentă și din parte catolică:

amintitul comitet a câștigat în cercul Essen un loc în poziție frumoasă și sănătoasă, pentru ca acolo să înființeze institutul cel dintâi catolic de vindecare a alcoholicilor sub conducerea unei fraternități de preoți și laici, care grijesce de bolnavi. Comitetul se adresează către catolici Germaniei cu rugarea urgentă, ca ei să ajute a promova lucrarea de vindecare și mântuire al alcoholicilor catolici ca o lucrare a iubirii sale față cu deapropéle. Ôre noi catolicii, așa esclămăm cu episcopul elvețian Dr Egger, să nu ardem de dorul de a dovedi, că iubirea catolică cu învățatura sa morală, cu lucrările sale de milostenie și cu mijlocele sale de grație cât e de capabilă a mântui de sôrtea lor jertfele cele nefericite ale alcoholismului și familiile acestora cele vrednice de compatimire și prin acesta a promova o lucrare de reformă socială sănătoasă și încununată cu rezultat?

7. a) Având înaintea ochilor primejdiile cele nespuse de mari, cărora sînt espuse în multe chipuri fetele fără de îngrijire și cercătoare de locuri de serviț, adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei atrage luarea a minte a institutelor catolice de fete, a reuniunilor catolice de servitoare și de feciore, pe cum și a tuturor acelor catolici, cari se interesază de scutirea fetelor, asupra „*reuniunii internaționale catolice pentru scutirea fetelor*” și recomandă spriginirea ei prin intrare într'insa. Reuniunea s'a înființat în conferența internațională pentru scutirea fetelor ținută

du-se o dată falnicul, dar putredul edificiu al imperiului bizantin — a trebuit, să decaadă în mod ticălos de o dată cu acela. Secoli au decurs de la acel timp nefericit, și României încă nu i-a succés a se restaura de lovitura, ce a ajuns-o prin despărțirea de Roma. S'a luptat, ce e drept, cu eroism pentru libertatea și neatinerea sa și în urmă după lupte sângeroase și grele a zdrobit cătușile nevrednice ale sclăviei și a scuturat jugul rușinos al domniei turcesci și a Fanariților. — dar prin acesta formațiunea lucrurilor în esență nu s'a schimbat. Dacă nu ne lăsăm a fi orbiți de strălucirea esterióră a culturii și civilizațiunii României de azi, ci considerăm obiectiv și imparțial stările de față ale țării, ajungem la convicția, că nivelul poporului român pe terenul progresului numai are o puțin s'a ridicat, căci el în privința culturii are o ținută mai pasivă de cât activă; trăescă mai mult din material străin, pe care îl primesce în sine și îl valoréză, fără să deosebescă pe cel sănătos de cel stricăcios. Condușă de stăruința după progres pe basa principiilor liberal-revoluționare atât de expansive, favoriséază și promovéză cele mai nesănătoșe curente, cari aici în urma lipsei unei reacțiuni pot, să se desvólte mai liber, și pot, să prindă rădăcini mai adânci. Ceea ce trebuie, să recunoscem, e, că ordinea politică și socială în România s'a schimbat

de câte va deceniile încóce, — dar germenle original al morbului stă încă adânc ascuns în națiunea română: ea are încă și azi un colorit mai mult ori mai puțin bizantin.

În însuși caracterul românesc s'ar puté cănta esplicarea apariției amintite mai la deal; înțelegem patriotismul exagerat până la gradul cel mai înalt, prin care Românul, durere, se lasă a fi prea tare influențat atât în viața politică cât și în cea socială. Că România boldul pentru ridicarea culturii țării are, să-l mulțămescă străinătății, că comercial, meseriile și industria sînt în mâinile străinilor, fără de cari cultura română érá ar trebui, să recadă în starea tristă de mai înainte, toate acestea le vede clar ori care Român și totuși nu pôte, să privească la străin, fără să facă deosebire de națiune, și fără priviri desprețuitoare și fără a pune intențiunilor acelora la tot pașul pedecă în cale. Ne putem esplica ușor acest șovinism al poporului român, care în urmă după o lungă și apăsătoare robie s'a liberat și așa zicend fără de veste s'a făcut consciu de originea sa glorioasă; pricepem, în ce chip amara esperința cu elementul evreesc a putut, să facă, ca națiunea română să nu aibă încredere în străini. Dară totuși: rămâne indiscutabil faptul, că dacă poporul român ar favorisa mai tare acea parte a elementului străin, care urmăresce scopuri mai nobile de cât

numai stórcerea țării și îmbogățirea proprie, și dacă legile țării ar concede acestui element libertăți mai mari pe terenul industriei (mai cu samă prin scăderea taxelor de dare și de vamă), cultura română în scurtă vreme ar puté, să arete un progres cu mult mai însemnat.

2. Stările sociale prezente ale României.

Cel ce pentru prima dată pășesc pe pămîntul României, acela primesce impresia, ca și cum s'ar afla într'una din țările cele mai civilizate ale Europei apusane: în București îl pun în uluire număróșele școli, institute, biblioteci, teatre, renniuni și fel de fel de societăți; el află aici tot, ce pe Franța, Anglia și Germania le face cele mai distinse țări ale Europei. Durere înse, multe din acestea nu sînt mai mult de cât aparință esterióră de civilizație, calculată numai pentru partea, ce se vede, căreia îi lipsește simburile intern. Și din acest lustru esterior creéză poporul român din ce în ce mai mult, își pune toate puterile și pune toate pârghiile în mișcare, ca să pótă emula în strălucire și pompă cu Occidentul, dacă nu chiar să-l întrécă, prețuesce prea mult aceste opere strălucitoare și natural a dese ori perde din vedere aceea, ce mai întâi ar trebui, să facă pentru a ajuta, ca cultura indigenă să se ridice la o adevărată înălțime. „Priveliștea,

în Freiburgul Elveției în 19 August 1897 și-și are acolo bureaul său internațional.

b) Mai de parte pentru a da mai ales în cetățile mari scut efectiv fetelor celor multe din Germania, cari sînt fără de îngrijire, cum sînt guvernantele, ajutătoarele în prăvălii, servitoarele, lucrătoarele din fabrici ș. a., și pentru a întruni spre o activitate mai unitară singuraticile instituite și reuniuni existente în Germania cu scopul de a da scut fetelor, pe cum și toate cele alalte silințe, cari se manifestează pe terenul acesta, adunarea generală recomandă, să se înființeze în singuraticile cetăți și diocese *reuniuni Mariane pentru scutirea fetelor după modelul reuniunii din München.*

c) În sfârșit pentru ca asilurile și casele catolice menite pentru scutirea fetelor să se facă mai cunoscute persoanelor numite, adunarea generală recomandă, că în *garăle cetăților mai mari să se aplice placate cu numele institutelor, și un catalog al lor să se publice mai des în foile catolice de Duminecă și în călindarele catolice populare.*

Cestiunea socială.

1. Adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei recomandă, ca cestiunii femeilor, mai ales *silinței femeilor de a se cualifica pentru a-și pute câștiga pâinea să i-se dea o atențiune potențată, și să se îndemne femeile germane catolice la concurs în chemările potrivite pentru activitatea femeilor.*

2. Conferența socială din Köln își permite a face propunerea, ca adunarea generală a catolicilor Germaniei să hotărască:

a) Adunarea generală a catolicilor Germaniei declară de o necesitate urgentă a întemeia și promova *reuniuni de ale lucrătorilor pe temeiul creștin.*

b) Adunarea generală a catolicilor Germaniei recomandă, ca spre studierea și rezolvirea practică a cestiunilor sociale să se înființeze *conferențe sociale.*

3. Adunarea generală a 45-a a catolicilor recomandă în chip urgent, ca pretutindena

să se dedice tineretului lucrătorii o grijă mai potențată, mai ales prin întemeierea și cultivarea de *reuniuni pentru învățarea de meserii și lucrători tineri, după putință cu case proprii de ale reuniunilor, cuprindându-se diferitele reuniuni în însoțiri diocesane strînse.*

5. Clasa țeranilor formeză un purtătoriu de frunte al principiilor creștine și conservative în viața poporului nostru și unul din temeiurile cele mai însemnate ale ordinii civile și sociale întregi. De aceea adunarea generală a 45-a a catolicilor Germaniei declară de una din problemele cele mai urgente ale legislațiunii și administrațiunii statului, să se ia toate măsurile acelea, cari par a fi potrivite spre aceea, ca agriculturii în starea ei cea strîmtoasă de astăzi să i-se aducă ușurare și ajutoriu, și ca păstrarea și ridicarea clasei agricole să se asigure și promoveze. Mai ales să se pună silință energetică spre a se institui o reprezentare legală a agriculturii cu scopul de a promova interesele populațiunii agricole și crearea unei organizații a țeranilor în reuniuni conforme chemării ei pe temeiul creștinesc.

Adunarea generală recomandă din nou în chipul cel mai urgent, să se întemeieze și să se desvôle mai de parte *reuniuni de țeranii pe temeiul creștinesc și să se înființeze însoțiri agricole, mai ales casse țerănesci de împrumuturi.*

Și așa mai de parte.

Ce terene frumoase de activitate pentru laiceimea creștină!

Ore laiceimea noastră inteligentă să nu simțescă și ea în sine chemarea de a desvolta asemenea activitate?

Și dacă simțesc în sine chemarea aceasta, atuncia de ce nu se hotărăsc în sfârșit a o și deprinde?

Fie incredințată, că nu un parlamentarism cu „statut organic“ și cu imblătire de vorbe va pute, să ne mântuască biserica și nemiul, ci acesta va pute, să o facă numai o activitate ca a catolicilor Germaniei, carea pornind din congrese libere să îmbrățișeze cu ajutoriu său energie toate lipsele sufletesci și trupesci ale poporului nostru credincios.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Comisiunea de 9 pentru pregătirea lucrărilor congresului în afacerea autonomiei catolice e convocată la ședință pe 12 a c.

Episcopul din Szombathely a cerut de la Sînția Sa, să-i numescă de coadiutor pe canonicul Dr István Vilmos. Foile liberale au început acum, să se amestece în afacere ascriind regelui dreptul de a numi pe episcopii coadiutorii.

Membrii congresului bisericesc sârbesc sînt convocați pe 18 a c. la conferință spre a discuta modalitatea de a îndupleca guvernul, să permită convocarea congresului cel puțin spre rezolvirea cestiunilor mai urgente.

Roma.

Foile din Roma anunță, că cardinalul secretar de stat Rampolla a trimis țarului următoarea telegramă: „Sfîntul

Părinte vă mulțămesc Maiestatei Văstre pentru propunerea creștinescă și pacifică, la care și dînsul aderază spre avantajul și prosperarea poporilor europene și esecutarea căreia dînsul, întru cât îi stă în putere, o va promova cu insistință la cele alalte state.“

În corpul diplomației Scaunului Apostolic se vor face schimbări. A nune nuntiu din Paris Msgr. Clari va fi creat cardinal, în locul dînsului va merge la Paris nuntiu Lorenzelli din München, érá în locul acestuia Msgr. Tarnassi internuntiu apostolic din Haga.

Sfîntul Scaun Apostolic pentru administrarea bisericii are lipsă la an de 7 milioane frcs., din cari 3 milioane sînt asigurate, érá restul de 4 milioane are, să se acopere din filerii sfîntului Petru. În urma calamităților, ce au venit preste Europa de vre o doi ani, suma, ce incurge din colecta numită „fîlerul sfîntului Petru“ a scădut la 2^{1/2} milioane. Cu mai puțin contribuie la această colectă Austria.

„Agenția Havas“ anunță, că cardinalul Langenieux temându-se, că împératul Germaniei cu ocaziunea călătoriei sale în Orient își va aroga dreptul de protecție asupra misiunilor catolice germane și asupra institutelor susținute de ei, a scris Pontificelui o epistolă, în care zice, că protectoratul german ar fi o nefericire pentru Franța, și propune, ca pentru susținerea și apărarea protectoratului francez să se constituie o comisiune națională. Papa Leo XIII în scripta din 20 Aug. adresată cardinalului declară, că Franța are în Orient misiune dată de prevedința divină și confirmată prin tractate internaționale. Papa confirmă serbătorește această declarațiune susținând protectoratul francez preste catolicii din Orient și îndrumă pe misionarii, ca în cas de lipsă să cerce scut la consuli și agenții Franței.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Corpurile legiuitoare și-au reînceput ședințele în 5 a c. În camera deputaților după cetirea rescriptului regal Polonyi a interpelat asupra procedurii vicepresidentului Berzeviczy, care în 28 Iunie după cetirea decretului de amânare a ședințelor i-a detras cuvîntul. În ședința de Marți s'a anunțat abdicarea vicepresidentului Berzeviczy, apoi s'a propus, ca Mercuri și Joi să nu se țină ședințe, Vineri să se alegă alt vicepresident și membrii în comisiunile dietale și să-și spună esposeul ministrul de finanțe, érá Sâmbătă să se pertracteze petițiunile. Guvernul a voit, să trecă repede preste stabilirea programului de lucrare a dietei, dară opoziția prin vorbiri lungi și interpelări îl împedecă.

În 7 a c. Gulner a acusat guvernul de duplicitate în cestiunea pactului, din care Ungaria are pagubă. Mai aspru l-a atacat pe Bánffy Horánszky, care a întreat, că ține-și Bánffy cuvîntul, și a declarat, că nu primesce nici un proiect de ordine de zi, până când ministrul nu se declară în cestiunea pactului cu Austria.

ce ne-o imbie starea culturală a României,“ scrie A. C. Cuza, ¹⁾ un escelent cunoscător al referințelor sociale a țării, „este, întru cât nu ne lăsăm a fi orbiți de lustrul înșelător, — de parte de a fi îmbucurătoare. În capitală, unde se concentrează totă mișcarea națiunii, apare cu sgomot mare o mână de ómeni, mare parte de origine problematică, născându-se cu mare lux a molmări toate vițiile și desfrul, pompa și frivolitatea unei civilizațiuni în decadentă. În orașe se deslănțuesce o luptă sêlbatică pentru câte va ofici rău plătite, cari nu sînt în stare a-i nutri pe toți, până când cele mai bogate isvóre ale bunăstării, comerțul și industria, lăsate fără scut au ajuns de tot în mâinile străinilor. Din această cauză dispar și degenerază autochtonii amenințați în esistența sa, până când străinii, deja stăpâni ai țării în privință economică, se înmulțesc, fac în continuă progrese nóuș și amenință a deveni și stăpânitori politici ai țării. În sate din contră trăsese în colibî de lut, în cea mai mare ignoranță, jertfa unui jaf neomenesc, un popor rău îmbrăcat și slab nutrit, care chinuit de necasuri și bóle, istovit de viții și beție se apropie de perire.“ Așa scrie domnul Cuza, a căruia păreri nu putem, de cât să le acceptăm întru toate. Să cercăm a le pune în lumină mai de aproape.

(Va urma.)

¹⁾ Țeranii și clasele dirigente. Iul. 1895. Studiu introductiv p. III.

Horánszky, pe cum a observat Pulszky Agost prin acésta a insinuat obstrucția. — Eötvös a prezentat o propunere, carea o va motiva în ședința de Lună, cerând, să se voteze neîncredere cabinetului Bánffy ca unui cabinet incapabil de a apăra interesele țării prin crearea teritoriului vamal separat de Austria începând cu 1 Ian. 1899.

Visontai a interpelat în cestiunea proiectului de pace al țarului.

Regele a numit president al casei magnaților pe contele Károlyi Tibor, érá de vicepresident pe Daruváry Alajos.

În ședința din 5 a c. a clubului guvernamental ministrul Bánffy a vorbit și despre pactul cu Austria. El a zis, că guvernul dintru început a fost de părerea, să nu se întrerupă raporturile economice cu Austria. Pentru părerea acésta e și opiniunea publică, nici chiar opoziția nu e pentru rumperea de Austria. Guvernul a lucrat și lucră în direcția acésta sperând, că parlamentul austriac va fi capabil de lucru. Asigură, că guvernul în nici un cas nu va fi espus la surprinderi, cât pe lângă respectarea legilor să nu pótă apăra interesele economice ale țării.

Austria.

Parlamentul e convocat pe 26 a c. Presa liberală de și acasă Ungaria, că pune pedecă închiării pactului, totuși nu încetă cu agitația în contra guvernului Thun în cestiunea limbii. Se zice, că guvernul ar fi aplicat a da în cestiunea limbii ordinațiuni nouă, cari să mulțămescă și pe Germani.

„Prager Abendpost“, fôe inspirată de guvern, scrie, că conferințele ambelor guverne au avut acel rezultat mulțamitor, că au asigurat stabilitatea intereselor economice pentru tótă eventualitatea.

Franța.

Afacerea „Dreyfuss“ a început din nou a sguđui Franța. În momentul, când generalul Boisdeffre a declarat, că Henry l-a amăgit, căderea ministrului de război Cavaignac era hotărâtă, fiind și dñsul sedus prin falsificatul lui Henry. Cavaignac s'a convins, că în cabinet numai singur susține fără rezervă vinovăția lui Dreyfuss. Decî nefiind de acord cu colegii săi, Sâmbătă și-a dat dimisia. Președintele o a și primit. Noul ministru de război e generalul Zurlinden, comandantul Parisului. Acesta a cerut actele afacerii penibile spre a le studia.

Spania.

Corpurile legiuitoare s'au întrunit Lună spre a pertracta condițiunile tractatului de pace cu America. Ministrul president Sagasta a cetit decretul, prin care guvernul este autorizat a înainta proiectul de lege referitor la renunțarea Spaniei la suveranitatea preste posesiunile sale coloniale amésurat dispozițiilor preliminarului de pace. Presidentul, fiind că cestiunea de pe tapet e o cestiune internațională delicată, a propus, să se

pertracteze în ședințe secrete, ceea ce s'a și primit cu 57 contra la 6 voturi. Acésta a iritat pe democrați și pe republicani. Conservativi nu vor crea dificultăți, guvernului pe când democrații, Carliști și aderenții generalului Weyler vor lupta cu energie în contra proiectelor guvernului.

În consiliul de ministri din 2 a c. s'au designat de membri ai comisiunii de pace din Paris senatorul Montero Rios, generalul Cerero și Villa Urrutia.

Bulgaria.

Se scrie din Sofia, că guvernul are de gând, să supună la revisiune art. 38 al constituției referitor la religia domnitorului. A nune textul original din 1879 al articolului 38 sună: „Principele nu pôte, să aparțină altei religii de cât celei ortodoxe. Primul principe ales își pôte observa religia sa.“ În 1893 adunarea națională la insistarea lui Stambuloff a modificat pasajul ultim așa, că și actualul principe își pôte observa religia ca și cel dintâiu. După ce pe prințul moștenitor Boris la 23 Ian. st. v. 1896 l-au trecut la neunire, și acum are de gând, să trecă și Ferdinand, pentru ca să placă Rusiei, guvernul voesce, să restabiléscă în constituție textul din 1879 întreg și în art. 38. Spre acest scop se recere votul adunării naționale. Opoziția este în contra convocării naționale temându-se, că guvernul va modifica prin ea și dispozițiile constituției referitoare la libertatea presei.

Se zice, că prințul Ferdinand ar fi apostatat deja de la catolicism, acésta înse nu voesce, să o manifesteze în a fară, până ce trăesce mamă-sa, ca să nu-i causeze supărare. Prințul Ferdinand nu trece la „ortodoxism“ din convicție, ci din interese politice.

Turcia.

Pe insula Creta érá s'a început maelul. O cétă de Musulmani a demonstrat în contra politicii admirailor străini și așa au ajuns în conflict cu armata engleză din Candia. Turcii au voit mai de parte, să străbată cu forța în localul oficiului de dare, unde se instalaă oficialii creștini. Acolo au fost respinși. Ei în furia sa au prius în mâni armele și au început, să atace poporația creștină a cetății ucidénd, dărímând și aprindénd. O nae de război engleză bombardéză de pe mare cetatea. Acésta e în flacări.

Africa.

Armata engleză din Sudan sub conducerea lui Kitchener-pașa a raportat o învingere strălucită asupra dervișilor conduși de însuși califul Abdullahi. Acesta abia a putut, să scape cu fuga însoțit de vre o 140 de ostași de ai săi. Armata engleză a cuprins orașul Omdurman. Înfrângerea dervișilor e de mare moment din punct de vedere umanitar, cultural și comercial. Dervișii sint fôrte crudeli. Ei spre a-și asigura domnia au măcelărit cu totul triburile mai pacinice. Ținuturi întregi sint cu totul devastate, érá satele și orașele sint părăsite și ru-

inate. Călugărițele și alți Europeni, cari căduseră în prinsôrea dervișilor, au salutat cu bucurie pe eliberatorii englezi.

Din punct de vedere politic prin căderea Omdurmanului cestiunea africană a intrat în o fasă nouă. Împératul Germaniei încă a felicitat armata engleză. Ea a avut abia vre o 40 de morți și cam la 300 de răniți, pe când perderea dervișilor e și de zece ori mai mare.

În zilele trecute Balfour a avut în London conferințe cu ambasadorul german contele Hatzfeld. E vorba de închierea unui alianțe ofensive și defensive între Anglia și Germania. Germania ar avé, să ajute pe Anglia în cestiunea egiptenă și preste tot în politica africană. Contraserșițiile Angliei nu sint cunoscute.

Mulțamită publică.

În favorul sfintei „Mănăstiri de la Prislop“ în urma apelului emis cu datul 22/10 Novembre 1897 de către comitetul constituit spre scopul restaurării aceleia au încurs următoarele oferte benevole:

Pe lista Nro 2. Escelența Sa Dr Victor Mihályi de Apșa Archiepiscop și Mitropolit în Blaș 20 fl., Ioan M. Moldovan preposit capitar 2 fl., Simeon P. Mateiú canonic 1 fl., Gavril Pop canonic 50 cr. . . . . fl. 23-50

Pe lista Nro 3. Escelența Sa Michail Pavel Episcop de Oradea mare fl. 15—

Fără listă au încurs de la Domnul Dr Alesandru Hossu avocat în Deva 50 fl., și de la Dómna soție-sa Aurelia Hossu 20 fl. . . . . fl. 70—

Pe lista Nro 5. de la Ven. Capitul din Lugos, a nune Ilustritatea Sa Ștefan Moldovan preposit capitar 10 fl., Andreiú Liviu canonic 2 fl., Petru Pop canonic 2 fl., Ioan Madincea canonic 1 fl., Benjamin Densușan canonic 2 fl. și Ioan Boroș canonic 1 fl. . . fl. 18—

Pe lista Nro 7. de la Ven. Capitul din Oradea mare, a nune Teodor Kóváry preposit 2 fl., Artemiú Sarkadi canonic 2 fl., Georgiú Jubász canonic 2 fl., MoIsi Neș canonic 3 fl. și N. N. 1 fl. . . . . fl. 10—

Pe lista Nro 288. (colectant Cl. Dr Teodor David capelan castrens în Brașov) de la Dr Teodor David 3 fl., Ioan Sabádean comerciant 10 fl., frații Stánescu 10 fl., Constantin cav. de Steriú 20 fl., Fil. A. 10 fl., Elena A. Popovici 10 fl., N. Mocan 5 fl., Diamandi Manole 5 fl., nat. griech. Kirche 5 fl., N. N. 5 fl., Petru Pop 4 fl., D. Eremias nepoții 2 fl., Ioan Moldovan în Bucuresci 3 fl., N. N. 4 fl., Simeon Dámian 5 fl., Ioan Dușoiú 2 fl. . . . . fl. 103—

Pe lista Nro 13. de la „Auraria“ institut de credit în Abrud 20 fl., Dr Vasile Fodor avocat 2 fl., Alesandru Filip avocat 3 fl., Laneș Giurghescu 1 fl., Nicoláú Lobont 1 fl., Petru Macaveiú 1 fl. . . . . fl. 28—

Pe lista Nro 486. de la „Hațegana“ institut de credit în Hațeg . . . . . fl. 15—

Pe lista Nro 35. de la „Fortuna“ institut de credit în Rodna veche . . . . . fl. 10—

Pe lista Nro 30. de la „Oravițana“ societate pe acții în Oravița . . . . . fl. 5—

Pe lista Nro 40. de la „Riureana“ institut de credit în Capolnoc-Mănăștur fl. 5—

Pe lista Nro 79. de la Dl George Vișa în Zlatna . . . . . fl. 1—

Pe lista Nro 105. (colectant Dl Vasile Micușan cleric abs.) de la credincioșii din Sând și Turda . . . . . fl. 3-90

Pe lista Nro 80. (colectant Dl Nicoláú Belóne în Ticvaniul mare) de la Dr N. N. în Cacova 1 fl., érá din Ticvaniul mare Petru Popovici 1 fl., Vránianțiú Valerian 50 cr., Ioan Stoina 1 fl., Iacob Iena 50 cr., Toma Sorinca 50 cr., George Stanca 50 cr., George Cálman 1 fl., Iuliú Biroú 50 cr., Demetriú Rusu 1 fl., Șofron Pascu 50 cr., Vasile Leza 1 fl. și Nicolae Belóne 50 cr. . . . . fl. 10—

Pe lista Nro 107. (colectant Dl Gerasim Vana cleric în Budapesta) de la Gerasim Vana 50 cr. și de la alți clerici de acolo 2 fl. 75 cr. . . . . fl. 3-25

Pe lista Nro 191. (colectantă Dmna Luisa Pop protopopăsă în Hunedóra) de la Dmna Butsi Klementina 2 fl., Elisabeta Dănilă 1 fl., Sofia Boldin 1 fl., vęd. Ida Murășan 50 cr., Amalia Buda 50 cr., Amalia Dima 1 fl., Schalát Józsefné 1 fl., N. N. 50 cr., Suhajda Györgyné 50 cr., Elena Popovits 50 cr., özv. Cserny Józsefné 1 fl., Dr A. Feier 1 fl., Petru Moisin iunior 1 fl., Dr Büchler Mórné 1 fl., Alesandru Dima a Evuți 1 fl., Bálint Károlina 50 cr., Luisa Pop 1 fl., Béra Anna 1 fl., Butsi Ottilia 50 cr., Dancs Anna 1 fl., Sofia Stoichia 50 cr., Maria Muntean 1 fl., Hlavács Johann 50 cr., Gabriele Mátyássy 1 fl., Elena Tulea 1 fl., Maria Schuster 50 cr., Viorica Schuster 50 cr., Lieher Victorné 50 cr., N. N. 30 cr., Eremie Muntean 50 cr., Szt Fer. Zárda 1 fl., Nehéz János 50 cr., Strauss Ferencz 50 cr., Maria Oprea 1 fl., Schürger Etelka 60 cr., Alesandru Cassian notar 2 fl. . . . . fl. 29-40

Pe lista Nro 782. (colectantă Dmna Iuliana Habor nasc. Pop preotăsă în Lugos) de la Dmnele Iulia Habor 2 fl., Emilia Avrănescu 1 fl., Catarina Madincea 1 fl., Emilia Rezei 1 fl., Ecaterina Rezei 1 fl., Adela Costin 1 fl., Livia Densusan 1 fl., Te-rezia Popescu 1 fl., Elena Turelik 1 fl., Raveca Jivanca 1 fl., Cati Iovanescu 50 cr., Maria Bercian 1 fl., Dmna Tit Hateg 1 fl., N. N. 1 fl., Maria Biberea 1 fl., Silvia Dr Maior 1 fl., Cristina Tucu 1 fl., Maria Păunescu 50 cr., Elena Jucu 50 cr., Maria Jucu 50 cr., Elena Rómer 2 fl., Sofia Grozescu 50 cr., Maria Teodorovici 40 cr., Catarina Ghura 60 cr., Augusta Dobrin 50 cr., Sabina Florescu 1 fl., Ana Ardelean 50 cr., Elisabeta Grecu 1 fl., Roza Szabó 1 fl., Valeria Popovici 50 cr., Constanța Bercian 1 fl., Elena Niagu 50 cr. . . . . fl. 28—

Pe lista Nro 163. (colectantă Dmna Eugenia Pop nasc. Ianza protopopăsă în Baea de Criș) de la Eugenia Pop 1 fl., Tobia Mihalovici 1 fl., Romul Cotoiu 2 fl., Ioan Ruscan 1 fl., Dr Nicolae Robu 1 fl., Adela Balázs 1 fl., Petru Gligor 1 fl., Teodor Pop advocat 1 fl. . . . . fl. 9—

Pe lista Nro 130 și 162. (colectant Dl Constantin Pop protopop în Baea de Criș) de la Constantin Pop 1 fl. și de la credincioșii de acolo 6 fl. 25 cr. . . . . fl. 7-25

Pe lista Nro 190. (colectantă Dmna Maria Cassian în Kb. Toplița) de la Dr Dragits 50 cr., Petrian 50 cr., Maria Ionașcu 1 fl., Stock Rezső 50 cr., Takáts Lipót 40 cr., Muntean Eremiás 50 cr., Maria Cassian notărăsă 1 fl., Ales. Cassian notar 1 fl. . . . . fl. 6-40

Pe lista Nro 184. (colectant Dl Ștefan Berinde preot în Câmpul lui Neagu) de la Ștefan Berinde 1 fl. 01 cr. și de la credincioșii de acolo 3 fl. 22 cr. . . . . fl. 4-23

Pe lista Nro 217. de la dl Marcu Cetățan din Reghin . . . . . fl. 5—

Pe lista Nro 251. (colectant On. Dionisiu Dobrean paroch în Sântă Mărie Orlea) de la biserica și credincioșii din Sălășul inf. fl. 3-04

Pe lista Nro 253 și 254. (colectant dl Iuliu Raț protopop în Orăștie) de la Iuliu Raț 2 fl., Anastasia Roșca 1 fl., Lucreția Suciș 1 fl., Aesculap 1 fl., Dr Pop 1 fl., S. Corvin iun. 50 cr., L. Bercian 50 cr., Victoria Dr Erdélyi 1 fl., Vasile Popovici 50 cr., Ana Popovici 50 cr., Nicolaș și Raveca Rob 2 fl., Pavel Rob 1 fl., Maria Rob 1 fl., Ioana Pascu 1 fl., din Almașul mare de la Teodor Trif 50 cr., Maria Trif 50 cr., Aron Trif 50 cr. . . . . fl. 15-50

Pe lista Nro 278. (colectant dl Ioan Bora paroch în Coroesci) de la credincioșii din filia Vaidei . . . . . fl. 5-35

Pe lista Nro 309. de la dl Dr Aurel Novac advocat în Biserica albă . . . . . fl. 1-10

Pe lista Nro 290. (colectant dl Iustin Bora cleric în Budapesta) de la Valeriu T. Frenț 1 fl., Petru Cupcea 1 fl., Alesandru Ciura 50 cr., Emanuil Câmpian 30 cr., George Miculaș 50 cr., Ioan Oct. Prie 50 cr., Iustin Bora 1 fl., Georgiu Boer 30 cr., Vasile Lohan

1 fl. 50 cr., Ioan Coste 50 cr., Ales. Pteanc 30 cr. și de la alți clerici 7 fl. 50 cr. . . . . fl. 14-90

Pe lista Nro 319. de la dl Isidor Popescu în Butyin 50 cr. și Arcadiu Crâșnic 50 cr. . . . . fl. 1—

Pe lista Nro 336. (colectant dl Aurel Popescu comerciant în Sibiu) de la Ioan Ballu 1 fl., Ales. Dopp 1 fl., Ana Lupean 50 cr. și Teodor Dobo 1 fl. . . . . fl. 3-30

Pe listele Nro 416, 419, 434 și 435. (colectant dl Draghiciu Alic preot în Rînbărbat) de la credincioșii din Rînbărbat. Uric și Hobita Uricului . . . . . fl. 14-60

Pe lista Nro 460. de la dl Nicolaș Hoza preot în Icloda 1 fl. și din cassa bisericii 1 fl. . . . . fl. 2—

Pe lista Nro 498. (colectant M. On. D. Ioachim Frenț paroch în Reșița) de la Ioachim Frenț 1 fl., Lucreția Frenț 50 cr., Nicolaș Drăgălină 30 fl., Petru Zsiv 50 cr., Traian Iozsa 50 cr. și Avram Neda 50 cr. . . . . fl. 33—

Pe lista Nro 462. prin On. Vasile Cetățan paroch în Subcetate de la credincioșii de acolo . . . . . fl. 1-50

Pe lista Nro 197. prin On. Teodor Ionașcu preot în Vâlcelele bune de la dsa 1 fl. și de la poporul de acolo 2 fl. . . . . fl. 3—

Pe lista Nro 207. (colectant dl Aurel Iechim paroch în Budinț) de la Aurel Iechim 1 fl., Elena Fărcaș 50 cr., Ana Fărcaș 50 cr., Ioan Fărcaș 30 cr., Iosif Cioca 20 cr., de la credincioșii cu tasul 1 fl. 69 cr. și Petru Turcu invēt. 51 cr. . . . . fl. 5-20

Pe lista Nro 210. (colectant dl Ladislau Nandra paroch în Silvașul inf.) de la Ladislau Nandra 1 fl., Elisabeta Nandra 1 fl., Veturia Nandra 1 fl., Olivia Nopcea 20 cr. și de la alți credincioșii de acolo 3 fl. 85 cr. . . . . fl. 7-05

Pe lista Nro 505. prin On. Ioan Itul paroch în Hătegel de la biserica 2 fl., Ioan Itul 50 cr. și de la credincioșii din Hătegel 9 fl. 35 cr. . . . . fl. 11-85

Pe lista Nro 511. prin dl Ioan Hătegan protopopul Dergei de la credincioșii din Chendrea . . . . . fl. 2-90

Pe lista Nro 510, 514, 515. tot prin dl protopop Ioan Hătegan de la Ilie Șerban preot în Fizeș 50 cr., cassa bia. 50 cr., apoi de la dl Iovian Andrei paroch în Cs. Gorbó 1 fl. și din parochia Rece-Cristur de la popor 3 fl. 10 cr. . . . . fl. 5-10

Pe lista Nro 532. prin On. Andronic Nandra paroch în Băesci de la poporul credincios de acolo . . . . . fl. 3-25

Pe lista Nro 537. prin On. Moise Ilea paroch în Totesci de la biserica 50 cr., Moise Ilea 50 cr. și de la credincioșii de acolo 5 fl. 60 cr. . . . . fl. 6-60

(Va urma.)

Raportul

comitetului Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur despre starea materială a Reuniunii așternut adunării generale în 28 August 1898.

1. Cassa în numerar azi	fl. 883-83
2. În obligațiuni și cambii	" 6525-12
3. Starea depunerii la institutul „Albina”	" 44—
4. Mobiliar în valoare de	" 105—
5. 2 acțiuni de la soc. „Concordia” Sibiu	" 204—
Averea activă a Reun. decî în suma	" 7761-95

De la adunarea generală ultimă din 1 August 1897 până azi s'a făcut:

Incassări: titulo capital	fl. 3176-12
" interese	" 513-61
" taxe	" 348-60
suma	" 4038-33

Erogațiuni: titulo capital	fl. 2865—
" spese restituibile "	" 22—
" " nerestituibile "	" 237-50
suma	" 3154-50

Suma incassărilor și a eroagațiunilor, adecă mișcarea cassei de la 1 August 1897 până azi face decî fl. 7192-83

Substragënd din venitul brut totalul ieșirilor rezultă un profit net al anului de . . . . . fl. 602-71

Mediaș în 28 August 1898.

Maria Moldovan
președintă.

Elena Suciș
cassieră.

Maria Necșă
secretărăsă.

Noutăți.

La școlile din Blaș anul scolaric 1898/9 s'a început luni cu invocarea Spiritului Sfînt. La s. liturgie, care s'a ținut la 7 ore, au celebrat membrii corpului profesoral de la gimnasiu și preparandie pontificând Rsmul director gimnasial. Pentru tinerimea, carea a fost de față la s. liturgie în număr complet, dl profesor Aron Deac a rostit o predică ocașională insistând asupra elementului religios din educațiune și instrucțiune și arătând, că instrucțiunea și educațiunea acolo, unde stă pe baze religioase, ea reformeză moravurile în direcțiune salutară și promovează prosperarea poporului. Mai de parte recomandă tinerimii zel și diligență, pe cum și ascultare și respect față cu părinți și mai mari. La gimnasiu s'au imatriculat 447 studenți, a nume pe clasa I. (care e paralelă) 96, pe cl. II. 67, pe cl. III. 61, pe cl. IV. 63, pe cl. V. 62, pe cl. VI. 38, pe cl. VII. 26 și pe cl. VIII. 34. La preparandie s'au inscris 103. La școla normală și la cea de fete se continuă încă inscrierile. În internatul Vancean de băeți sînt 122 gimnasiști.

Primele gimnasiste în Blaș. Vechiul nostru gimnasiu, care a dat bisericii și națiunii atăția bărbați invētați, acuma, când numără 144 ani de la întemeierea sa, are inscrise și două gimnasiste. Acestea sînt Cornelia Deac fiica dlui profesor Aron Deac și Lucia Viciu fiica dlui profesor Alexiu Viciu. Ele au făcut Mercuri în 7 a c. esamen privat de pe clasa I gimnasială cu succes bun și s'au inscris ca privatiste pe cl. a II-a. Era ceva delectabil, să audî, cu câtă ușurință esprimau micile gimnasiste limba lui Cicero.

Concurs pentru stațiuni docentale și cantor-docentale în Archidieceasă s'a scris cu terminul de 20 Sept.: 1. La staț. de cantor-doc. secundar din Riciul de câmpie în protopopiatul Pogăcele sub Nr. 4132—1898 cu emolumentele: 250 fl. salariu, 50 fl. din stola cantorală, cuartir, grădină de 400⁰□. 2. La staț. cantor-doc. din Petelea în protopopiatul Reghinului curentată cu terminul de 5 August 1898, asemenea la staț. cantor-docentale din Curticap Toldal, Beica magiară și Beica româna, Chinceș și Orșova tot din protopopiatul Reghinului curentate cu terminul de 15 August 1898 s'a scris concurs nou sub Nr. 4167—1898 cu emolumentele specificate cu cu terminii mai sus. 3. La staț. cantor-doc. din Berind în protopopiatul Clușului sub Nr. 3220—1898 cu emolumente: salariu de 260 fl., stola 6 fl., 4. jugăre porțiune canonică, 30 zile de lucru, 30 metrete cucuruz sfărmit à 16 cupe, cuartir și grădină. 4. La staț. doc. din Sibiu în protopopiatul Sibiului Nr. 4287—1898 cu emolumentele: Salar 500 fl., 40 fl. relut de lemne, drept la quinzenalii, locuință în edificiul școlii. De la docente pe lângă calificațiunea prescriasă de legile scolastice vigente se recere și praca pomăritului. Va fi dator, să instrueze tinerimea de la diferitele institute de invēțămînt din Sibiu în cântările bisericesci, a forma cor și a cânta cu aceia în biserică la s. liturgie.

Cas de mörte. Basilii Foruș paroch gr. cat. în Rediu a repausat în 8 a c. în anul al 57-lea al etății și al 33-lea al preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Continuare.)

A fost un lucru de tot fresc, că arta musivă a cuprins aprópe cu desevărsire locul picturii al fresco. Artă pe atunci era concrescută cu viața și simțirea bisericii și era deci în rîndul cel dintâiu didactică. Adevărat că tehnica mosaicului e obositoare și grea, dară nici o altă pictură nu era în stare, să pună poporului creștin înaintea ochilor figurile sfinte în chip așa de energetic, limpede și de de parte vizibil ca artă musivă, nici o altă artă nu putea, să exprime în chip așa de desevărsit caracterul sever, simplu și sublim, dignitatea statuară, pe cum corăspundea idealurilor creștine: stilul și tehnica se ajută aci împrumutat spre a deplini o expresie, ca și care pictura al fresco nici o dată nu ar fi putut, să realizeze cu efect așa de mare. Și chiar artă această obositoare și grea asigură tipurile cele sfinte de profanare repede prin subiectivismul artiștilor, căci mosaiciștii reproduceau modeluri aprobate. Dacă în iconografia bisericească s'ar fi îmbiat deja pe atunci prilej mai mult expresiei nemijlocite a sentimentului, atunci tipurile cele sfinte ar fi perit în scurtă vreme în urma activității arbitrare a artiștilor, căci subiectivismul în artă stă în legătură strînsă cu decadența.

Și acumă câte va cuvinte despre raportul iconografiei bizantine față cu cea a catacombelor, pe cum și despre raportul bisericii față cu iconografia.

E lucru știut, că sfînta Scriptură e plină de simbole. Insu-și dumnezeescul Învățătoriu încă a îmbrăcat ideile cele mai sublime în haïna simbolică. Împlinind rînduile ceremoniale ale Legii și înstituind acțiunilor cu însemnare simbolică adăncă a dovedit mai de parte, că închinarea lui Dumnezeu cu spiritul și cu adevărul de loc nu se împotrivesc cultului sevărsit prin simbole. Și întră adevăr nici cultul dumnezeesc creștin cel mai simplu nu pôte, să existe fără de simbole. Creatorul însu-și încă grăescce prin simbole către spiritul omenesc, de ore ce acesta nu e capabil a-l cunósce în chip nemijlocit, și natura întrégă e o colecție de simbole și icóne, o carte deschisă de însemnări, cari se îmbie omului spre studiere. Natura grăescce prin elementele sale, prin forțele sale și prin formațiunile lucrurilor. Înțelegerea lor adevărată că o aș numai pricepuții, cari natura o privesc de o revelațiune a lui Dumnezeu. Eră limba această sublimă, spirituală și în originea sa simbolică a lui Dumnezeu, de care se folosescce în tóte revelațiunile sale, nu e alt ceva, de cât pe trépta cea mai înaltă a deplinirii aceea, ce artă omenescă se silescce a exprima în chipul său cel nedeplinit; căci veritabila operă artistică înaltă spiritul spre nesfărsit, în împărăția idealurilor. Artă ar înceta a fi creștină, în dată ce ar necunósce menirea această de a mijloci prin simbolică sa adevărată comuniune cu Dumnezeu. Artă catacombelor în limba sa cea simplă și mișcătoare, îndrumând cu adăncile sale simbole pline de mângăiere și sperare la împărăția deplinirii, și artă mosaicurilor în creațiunile sale mai mature, pline de sublimitate, dignitate și mărire supranaturală aș crescut amîndouă din acela-și pămînt. În ce chip biserica e tot una și aceea-și între peripețiile vécurilor, în tocmai așa sînt și felurile manifestărilor ale vieții bisericesci, împreunate în chip inseparabil ca expresii ale aceleia-și credințe, produse o dată sub greutatea asupritóre a persecuției, ér apoi pe timpul libertății și recunóscerii din partea statului. Ast fel are și iconografia creștină, să se privescă de una și aceea-și: idealurile ei aș fost acele-și

pe timpul persecuției și pe timpul împărățiilor creștine; artă bizantină în operele sale musive a desvoltat, ceea ce a moștenit de la artă catacombelor, adăugînd înse la elementul simbolic și pe cel istoric amăsurat împrejurărilor schimbate ale bisericii.

Eră când va ore cine, să rostescă sentență asupra artiștilor creștine din epoca catacombelor și din cea bizantină, atunci să nu trecă nebăgate în samă cuvintele, cu cari Papa Gregoriu cel Mare în nisce epistole ale sale a delineat raportul bisericii față cu iconografia. Așa scrie el lui Secundi: „Cele zece icóne, cari le-ai cerut pe sama ta, prin această țile trimitem. Dorința ta a așat mare aprobare din partea noastră, de ore ce cerci cu tótă inima pe acela, a cărui icónă veș, să o aș înaintea ochilor, ca privind la ea inima ta să se aprindă: căci prin ceea ce se vede, ni-se apropie, ceea ce nu se vede. Știu bine, că icóna Răscumpărătorului nu o dorești de aceea, ca să o venerezi pe ea însă-și ca pe Dumnezeu, ci numai ca o amintire de el, carea învăpăieșă spre dragoste. Căci noi nu ne închinăm nici de cum acestor icóne, ci numai aceluia, pe carele ni-l reprezentăm în icónă în nascerea lui ori în învingerea lui. Și în vreme ce ast fel pictura asemenea unei scrieri trezesce amintirea Fiului lui Dumnezeu, spiritul nostru înbilășă asupra înviării ori jelesce patima.“¹⁾ Eră episcopului Seren al Marsiliei, care împins de o rîvnă greșită nimicise câte va icóne, l-a scris Gregoriu cuvinte certătóre: „Am primit scire despre aceea, că tu în rîvnă neprecumpenită aș nimicit icónele sfinților sub pretextul, ca ele să nu se adoreze. Dacă aș fi oprit prin un decret adorarea lor, fapta ta ar fi fost vrednică de laudă, înse din cauza, că tu le-ai nimicit, trebuie, să te muștrăm, căci alta e a adora o icónă și érăși alta a cerca, să cunósce prin predicarea picturii, ceea ce să adorezi; ceea ce e adecă scrisóra pe sama celor ce știu ceti, aceea e pe sama celor neînveștați dintre credincioși o icónă: într'înșă aș și cei neînveștați, ce să facă, și cetesc, cei ce nu aș știință.“²⁾ Cuvintele acestea exprimă raportul bisericii față cu artiștilor, pe cum a existat el dintru început. Momentul cel mai de frunte în raportul acesta e instrucția poporului, edificarea credincioșilor, punerea înaintea ochilor a unor idealuri religioase, cari sînt potrivite spre a nobilita și spre a povățui asemenea unor stele conducătóre prin cărări lecele întortocate ale vieții. Mosaicul corăspundea acestui scop cu deosebire, de ore ce tehnica cea obositoare și grea, dară durabilă după modeluri bune punea pedeci chiar simțirii subiective a artistului și prin această decăderi repedă a idealurilor, și de ore ce icónele acestea musive, cari străluciau în o forță neobiceșnuită a colorilor, carea chiar și sute de ani abia o pot schimba cătu-și de puțin, se puteau deosebi bine și în înălțimea, în care sînt aplicate pe părății bisericii, ca nisce călăuzi în împărăția deplinirii. Acest ciclu de icóne cu liniștea cea plină de dignitate a figurilor sale esplica și întregia asemenea unui comentariu celebrarea sfințelor taïne și invita pe privitoriu la esaminarea seriósă a sufletului său, la pocăință și la fuga din agomotul și nestatornicia vieții și această o făcea, cum nu ar fi putut, să o facă nici chiar o artă dramatică ori cât de desvoltată. Pe sama lumii figurilor suprapămîntesci nici când de altă dată nu s'a desvoltat în formă artistică o expresie așa de corăspundătóre scopului bisericesc și nu s'a adaptat în chip așa de deplinit caracterului serios al bisericii, în care nu este ertat, să găsescă sălaș fluctuarea lumii: nici chiar astăzi nu pot nici operele cele mai frumoase ale vécnii al 16-lea, să producă în biserici impresia aceea suprapămîntescă și solemnă, carea o produc mosaicurile din Roma și din Ravena.

(Va urma.)

¹⁾ Epp. lib. IX, 52.

²⁾ Epp. lib. XI, 13.

Ben Hur

sau

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

VIII.

Vindarea.

Stradele erau pline de oameni, cari mergeau și veniau ori se adunau în cete în jurul focurilor. frigeau carne, mâncau, cântau și se veseliau. Mirosul cărnii fripte se mesteca cu miros de lemn de cedru, care ardea, și aerul era plin de fum des. Acésta era óra, în care toți fiii lui Israil se priviau de frați, în care ospitalitatea se deprindea fără de margini. La fiesce care paș îl saluta pe Ben Hur, fiesce care ceta îl invita la focul său: „Vino, împărtesce cu noi; noi sintem frați în iubirea Domnului.“ El mulțămia înse și grăbia mai de parte, pentru ca să incalce în ospetărie calul său și să se întorcă la corturile de lângă Chidron.

În calea sa avu, să trecă preste strada aceea, pe care preste puțină vreme se sevârși evenimentul acela dureros și pentru creștini în veți memorabil. Acolo încă decurgea serbarea. Privind de-a lungul stradei vedu torțe ardetore, cum se mișcau în colo și în cöce. El băgă de samă, că pe unde se arătau torțele, pe acolo amuția cântarea. Uimirea lui ajunse la culme, când în mijlocul fumului și al schinteilor, cari săriau în tóte părțile, băgă de samă strălucirea de vírfuri de lănci; acésta vedea, că sint de față ostași roman. Ce căuta legionarii bațjocoritori la celebrarea unei sərbători jidovesce? Lucrul acesta era ne mai pomenit. Ben Hur se opri, pentru ca să afle, ce va, să însemne acésta.

Luna lumina tare, și unii din ceta totuși purtau lămpașe aprinse, ca și cum nici luna, nici torțele, nici focurile de pe strade nu ar fi fost de ajuns spre a lumina drumul. Pentru ca să afle, despre ce se tracteză. Ben Hur se duse pe stradă înainte așa, că putu, să examineze în trecere pe fiesce care din cei ce erau părtași în lucrul acesta ne mai pomenit. Torțele și lămpașurile le purtau servitori; a fară de aceea fiesce care din ei mai era intrarmat și cu un par ori cu un toeag ascuțit. În clipa acésta problema lor părea a fi, ca printre petrile stradei să găsească calea cea mai netedă pe sama la nisce dignitari, cari mergeau în urma lor: bėtrăni și preoți, rabinii cu barbă lungă, cu sprincene tuföse și cu nasuri tare încovoiate, pe cum și bărbați din sfatul lui Caiafa și al lui Ana. Unde mergeau óre ómenii acésta? A bună samă nu în templu, căci la templu ducea altă cale. Și dacă intenția lor era pacinică, atunci — ce căuta aci ostași?

Când procesia veni mai apröpe, luarea a minte a lui Ben Hur se îndreptă mai ales spre trei persoane. Ele mergeau cam în fruntea cetei, și servitorii aceia, cari pășiau cu lămpașe înaintea lor, își împliniau slujba cu grije fórte mare. Ben Hur în bărbatul, carele mergea de-a stînga, recunoscu pe unul din sutașii gardei templului, de-a drépta mergea un preot, érá pe cel din mijloc nu putu, să-l cunoască așa de ușor, căci el mergend se spriginia cu tóta greutatea pe brațele celor alalți doi și purta capul așa de tare plecat pe pept, ca și cum ar fi voit,

să-și ascundă fața. El avea înfățișarea unui arestat, care încă nu s'a recules din spaîma arestării și mergea spre o pedepsă grozavă, — spre mörte. Dignitarii aceia, cari îl spriginiau de-a drépta și de-a stînga, și atenția, cu care îl însoțiau, spunea limpede, că de cum va nu era el însu-și obiectul întreprinderii, atunci totuși trebuia, să stea cu obiectul acesta în óre care raport, ca mărturie ori ca pověșitor ori chiar ca denunțiant. De cum va afla deci Ben Hur, cine era omul acesta, atunci putea, să albă deja suspuneri destul de sigure referitoare la scopul expediției. Cu îndrăznélă mare se îmbuldi deci până de-a drépta preotului și mergea alătura cu el. Numai de și-ar fi ridicat omul acela capul! În clipa aceea o făcu. Lumina lămpașului cădu plină în fața lui. Ea era palidă, turburată și schimosită de frică. Barba îi era încăleită, ochii îi erau stînși, cufundați și desperați. În vreme ce Ben Hur călătorise însoțind pe Nazarinénul, își câștigase cunoștința Învětătorului și a învěțăcelor lui, și acuma vedend fața cea ofilită de spaîmă esclama:

„Iscarioténul!“

Mereu își întörse omul acela capul, până când privirea lui se lipi de Ben Hur. Buzele i-se mișcau, ca și cum ar fi voit, să zică óre ce. Dară preotul îi opri graiul.

„Cine ești? Cară te de aci!“ zise cătră Ben Hur și-l împinse la o parte.

Tinérul o suferi acésta fără de împotrivire și aștepta un prilej potrivit, pentru ca să se pótă apropia din nou de procesie. Așa se duse cu ceta pe stradă la vale prin afundătura dintre colnicul Bezetha și dintre cetățnea Antonia pe lângă lacul Bethesda spre pórtă oilor. Pretutindenia erau ómenii, și ei pretutindenia erau cuprinși cu sfinta sərbătore. Fiind că era nóptea Pascilor, pórtă era deschisă; paznicii porții erau óre unde la cina de sərbătore. Când procesia ieși prin pórtă, înaintea ei era valea adâncă a Chidronului și din colo luminat de lumina arginție a lunii muntele maslinilor cu cedrii și maslinii săi cei întunecați. La pórtă se întilbiau două drumuri, unul de cătră nordost, cel alalt de la Vitania. Încă mai înainte de ce Ben Hur în uimirea sa putu, să ajungă la o hotărîre, că óre să mergă mai de parte cu ceta acésta, și că óre în cazul acesta pe care drum va merge mai de parte, ceta îl duse cu sine în jos în vale. Și nici acuma nu avea încă nici un semn, care să-i spună óre ce despre expediția asta de la mezul noptii. Procesia merse în jos în vale, ér apoi trecu puntea, carea era acolo în adâncime. Cu sgomot mare, lovind pămîntul cu pári și cu toegele, înaintă ceta făcend-se acum o adunătură nerînduită. Cu ceva mai de parte se îndreptă spre stînga în direcția, carea ducea la o grădină de maslini încunjurată de un zid, care se vedea din drum. Ben Hur scia, că într'insa nu e nimica a fară de nisce pomi bėtrăni noduroși, ierbă și o trócă cioplită, în care după obiceiul țerii storcea uleul cu picioarele. Până ce se gândia încă de tot uimit, că o societate ca acésta în óra acésta a noptii ce cercă óre în un loc așa de solitar, procesia se opri. În fruntea ei se audiră glasuri iritate, și pe toți îi cuprinseseră fiori, și toți se retraseră elătînându-se și se poticniră unul preste altul. Numai ostași rămaseră neclătinați în șir.

O clipă fu lui Ben Hur de ajuns,

pentru ca să se despărtescă de ceta și să grăbescă înainte. Întrarea în grădină era o pórtă fără de închidătură. Acolo se opri, pentru ca să vadă, ce se va mai întimpla.

Un om îmbrăcat în haîne albe și cu capul descoperit sta a fară înaintea intrării, cu mâinile aședate cruciș preste pept, — o figură sveltă, puținel plecată înainte, cu păr lung și cu față lungurétă, plin de resignare și de așteptare a celor ce aveau, să vină.

Era Nazarinénul!

În dosul lui, în dată lângă intrare, stătea învěțăcelii lui. Ei erau emoționați, dară el era așa de liniștit pe cât de liniștit a putut, să fie vre o dată un bărbat. Lumina torțelor cădea plină pe el și da pėrului lui un lustru mai roșetic, de cum îl avea de la fire. Espresia feței lui vedea ca de obicei bunătate și blândétă.

Față în față cu figura asta nerăsboinică sta ceta fără de glas, nimită și spăimintată, — gata a fugi la presemnul cel dintăiu al mâniei lui. Ben Hur aruncă o privire scurtă de la el la el, — pe İuda îl vedea în mijlocul lor, — și în dată seiu scopul, pentru care veniseră. Aci era vindetoriul, colo vindutul. Ceta acésta cu pári și cu toege a fost adusă aci, pentru ca să-l prindă.

Omul nici o dată nu pöte spune, ce va face, când va ajunge la momentul, în care are, să se hotărască. Acesta era cazul, împotriva căruia Ben Hur făcuse pregătiri ani de zile. Bărbatul acela, pentru siguranța căruia se dedicase, intru care își pusese sperări așa de mari, era în primejdie, și Ben Hur — totuși sta nefăcend nimica pentru a-l mântui. Ast fel de împotriviri se întimplă în inima omului! Spunend adevérul depingerea, carea o făcuse İras despre purtarea Nazarinénului în templu, înriuria încă și acum asupra lui, și a fară de aceea îl mai reținea și liniștea aceea estraordinară, cu care întimpină omul acesta tainic pe cei ce năvăliau asupra lui. Ben Hur se gândia la puterea, carea o avea acesta, și carea era mai multă de cât de ajuns, pentru ca să-l scape din primejdie. Pace, bunăvoință, iertare a fost cuprinsul învěțăturii lui Christos; să nu ilustreze óre învěțăturile sale cu fapta! El era domu preste viață și mörte, el putea, să redea viața, când ea se stîngea, și după plac putea, să o și İca. Ce us va face óre acuma de puterea sa? Apėra se va? Și în ce chip? Un cuvînt, o rėsuflare, un gând i-ar fi de ajuns spre acésta. Ben Hur nutria credința, că va vedé aplicarea specială a unei puteri admirabile, suprafiresce, și în credința acésta aștepta, cele ce aveau, să urmeze. Și pe lângă tóte acestea mėsura pe Nazarinénul cu mėsura sa, — cu mėsura omenescă.

Atunci se audí glasul cel limpede al Domnului:

„Pe cine căutați?“

„Pe İsus Nazarinénul!“ rėspunse preotul.

„Eü sînt!“

La auđul acestor cuvinte așa de simple, rostite fără de iritare și neliniște, sbirii páșiră în dėrėpt, fricoși cădură la pămînt. Pöte că l-ar fi lăsat și s'ar fi dus, de cum va İuda nu ar fi trecut la el.

„Bucură te, Învětătoriu!“ Cu cuvintele acestea prietinoșe l-a salutat și apoi l-a sărutat.

„İudo,“ zise Nazarinénul cu blândétă, „İudo, cu sărutare vindí pe Fiul omului? De ce ai venit?“

Și fiind că nu primi răspuns, întrebă Domnul din nou:

„Pe cine căutați?”

„Pe Isus Nazarinénul!”

„Zis am vouă că eu sînt. Deci de mă căutați pe mine, lăsați pe aceștia, să se ducă.”

Acuma pășiră rabinii spre el. Observând intenția lor căți va din învățacei, pentru cari se întrepusesse numai adineaori, se apropiară la el, și unul dintr'înșii tăia unul sbir urechea, înse fără ca prin această să scape pe Învățătorul de încătușare. Ben Hur sta încă și acuma nemîșcat. Și în vreme ce ostașii scoteau deja funiile, cu cari să-l lege, Nazarinénul sevârși cea mai mare faptă a dragostii, nu cea mai mare în privința obiectului, dară totuși cea mai mare în privința manifestării iubirii și Iertării sale celei supraomenești.

„Dară lăsați îi, să-și continue lucrarea!” zise și întorcându-se către cel rănit îi atinse urechea și o vindecă.

Atât prietini cât și vrășmași erau ulmiți, unii pentru că pôte, să facă un lucru ca acesta, era cel alalt pentru că îi face între ast fel de împrejurări.

„A bună samă nu va permite, ca să-l lege,” gândia Ben Hur.

„Bagă sabia ta în teca! Aă nu voiă bé pâharul, care mi-l a dat Tatăl?” zise Nazarinénul către învățacul rîvnitoriu, ér apoi se îndreptă către sbirii săi: „Ca la un tâlhariu ați ieșit la mine cu săbi și cu fuști, să mă prindeți. În toate zilele la voi am ședut învățând în templu, și nu m'ați prins. Ci această este ora voastră, și puterea întunerecului.”

(Va urma.)

Bibliografie.

Predicile renumitului orator și scriitor bisericesc *Iustin Popău* tom. I. pentru *Duminică*, conține multe predici, ce în „Amvonul” nu au apărut, cu preț redus: 10 esempl. procurate de o dată per 1 fl. 50 cr., 5 esempl. per 1 fl. 90 cr., 1 esempl. 2 fl. 35 cr. spedate francate. Se pot procura la Tipografia „Aurora” în Gherla—Szamosujvár.

„**Enciclopedia Română**”, editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” de Dr. *Corneliu Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fascicolul X al acestei mari și folositoare publicațiuni, adecă ultimul, cu care se închie tomul I. A—Copenhaga. Tomul întreg cuprinde 936 pagini, 10,401 articole, 9 harte, planuri și adnexe și 111 ilustrațiuni în text.

Faptul îmbucurător, că publicul cetitor primesce o parte considerabilă din această valoroasă publicațiune, este o dovadă eclatantă, că lucrarea această înainteză cu pași tot mai siguri, și el fără îndoelă va pute delătura pe deplin temerea, ce s'a ivit la început în cercuri foarte largi, că „Enciclopedia Română” ca toate întreprinderile noastre literare de asemenea extensiune nu se va pute termina.

Fascicolul X cuprinde articolele Clasa—Copenhaga. La acest fascicol se alătură *fôea titulară*, apelul comitetului Asociațiunii din August 1896, prefața la tomul prim, scrisă de directorul publicațiunii Dr. C. Diaconovich, lista autorilor „Enciclopediei Române”, consemnarea ilustrațiilor, prescurtări și semne și Addenda et Corrigenda.

Dintre articolele cuprinse în acest fascicol amintim: Cloșca Ioan, Cluș, Córda (T. Cerne), Cobălcescu, Cocorăscu, Cod, Codrescu, Cognac, Coșocna, Colonia, Colorante,

Colori, Columbia, Comasarea, Comedia (M. Strajan), Comic, Comitat, Comuna, Conache Costache, Concert, Congregațiune, Congres, Conserve alimentare (Dr. Felix), Constanța (judet și oraș), Constantinescu Barb, Constantinopole, Conta Vasilie, Conta-Kernbach Anna, Contabilitate, Convulsione.

Dintre ilustrațiuni remarcăm un admirabil tablou, reprezentând vederi din Constanța, pe cum: noul port, statua lui Ovidiu, piața Independenței, promontoriul, biserica catedrală.

Scórțele pentru tomul I sînt deja lucrate și se pot comanda la editor cu prețul de fl. 1 (fr. 2.50) incl. trimiterea francată și recomandată.

„Enciclopedia Română” apare în extensiune de 30 fascicole de câte 6 côle de tipar (10 fasc. formeză un tom) și va cuprinde în total preste 30,000 articole.

Publicațiunea se va termina în decursul anului 1900.

Abonamente se primesc la editorul W. Krafft în Sibiu și la toate librăriile; deposit general pentru România: Storek & Müller, București.

Prețul unui tom face: broș. fl. 10. — (resp. frei 25. —), ér legat fl. 11.60 (resp. frei 28.50).

A apărut:

Jertfa orestinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de Dr. *Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler archidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misterii sîntei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesci și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se adă de vânzare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardél,

fazele lor în trecut și valoarea în presente.

Studiu istorico-canonice de Dr. *Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul delegat fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui esemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu pôte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ee prin legile politico-bisericesci s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesc, din care să lipsească această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagine, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și privații la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării supletore generale de venit, 5. a taxei de scutire de la miliție, 6. a dării de arme și de vînat și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e 8 cr., expedită franco sub fașe 11 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivelor „Gazetei Transilvaniei” și a diui Nicolai Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Fregătire la mórte, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folositoare tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminarului archidieceșan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgieriu, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Introducere în s. Scriptură de Dr. *Victor Szmigelski*. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al dollea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Testamentul și Lîterele fundaționale ale fericitului Archiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. *Ioan Vancea de Buteasa*. Blaș 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blaș. Se află de vânzare la Administrația „Unirii”. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Octoihul cel mic edit. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăit de pânză cu 95 cr. v. a. Legat împreună cu **Pentecostariul** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Istoria universală bisericescă de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.